

Kúria végzése

Az ügy száma: Bhar.III.208/2017/13.
A határozat szintje: harmadfok
A tanács tagjai: . Márki Zoltán, a tanács elnöke
. Bartkó Levente, előadó bíró
. Székely Ákos, bíró

Az eljárás helye:
Az eljárás formája: nyilvános ülés
Az ülés napja: 2017. április 25.
Az ügy tárgya: adócsalás büntette
Terhelt(ek): I. rendű és
II. rendű

Első fok: Törvényszék, 12.B.495/2013/196., ítélet, tárgyalás,
2016. január 29.

Másodfok: Ítéltábla, Bf.III.350/2016/10., ítélet, nyilvános ülés,
2016. október 20.

Az indítvány előterjesztője: ügyész, továbbá az I. rendű terhelt és védője, valamint a
II. rendű terhelt és védője

Az indítvány iránya: az I. és II. rendű terhelt javára, illetőleg az I. és II. rendű terhelt terhére

Rendelkező rész

Az adócsalás büntette és más bűncselekmények miatt I. rendű és társa ellen folyamatban lévő büntetőügyben a Debreceni Ítéltábla Bf.III.350/2016/10. számú ítéletét I. rendű és II. rendű vádlott tekintetében helybenhagyja.

Indokolás

I.

- [1] A Miskolci Törvényszék a 2016. január 29. napján kihirdetett 12.B.495/2013/196. számú ítéletével I. rendű vádlottat bűnösnek mondta ki 4 rendbeli adócsalás büntettében, melyből 1 rendbeli cselekményt folytatólagosan követett el [1978. évi IV. törvény 310. § (1) és (4) bekezdés], adócsalás büntettében [1978. évi IV. törvény 310. § (1) és (3) bekezdés] és 3 rendbeli magánokirat-hamisítás vétségében, amelyből 1 rendbeli cselekményt folytatólagosan követett el. Ezért őt halmazati büntetésül 3 év börtönbüntetésre, 3 év közügyektől eltiltásra és 3 év gazdálkodó szervezet vezetése foglalkozástól eltiltásra ítélte.
- [2] II. rendű vádlottat bűnösnek mondta ki 4 rendbeli bűnsegédként elkövetett adócsalás büntettében, amelyből 1 rendbeli cselekményt folytatólagosan követett el [1978. évi IV. törvény 310. § (1) és (4)

bekezdés], bűnsegédként elkövetett adócsalás büntetében [1978. évi IV. törvény 310. § (1) és (3) bekezdés] és 3 rendbeli bűnsegédként elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében, melyből 1 rendbeli cselekményt folytatólagosan követett el. Ezért őt halmazati büntetésül 2 év 6 hónap börtönbüntetésre, 2 év közügyektől eltiltásra és 2 év gazdálkodó szervezet vezetése foglalkozástól eltiltásra ítélte. Rendelkezett továbbá a bűnjelekről és a bűnügyi költség viseléséről.

- [3] Az ítélet ellen az ügyész a vádlottak terhére a büntetés súlyosításáért, továbbá I. rendű vádlottal szemben vagyoneklobzás intézkedés alkalmazásáért jelentett be fellebbezést, míg a vádlottak és védőik felmentésért, illetve az I. rendű vádlott védője téves minősítés miatt is, fellebbeztek.
- [4] A fellebbviteli főügyészség átiratában az ügyészi fellebbezést módosítással tartotta fenn és jogszabályváltozásra figyelemmel indítványozta a vádlottak különadóra elkövetett cselekményeinek vádja alóli felmentését.
- [5] A Debreceni Ítéltábla mint másodfokú bíróság a 2016. október 20. napján kihirdetett Bf.III.350/2016/10. számú ítéletével a törvényszék ítéletét mindkét vádlott vonatkozásában megváltoztatta. I. rendű vádlottat 1 rendbeli adócsalás büntette [1978. évi IV. törvény 310. § (1) és (4) bekezdés] és 1 rendbeli adócsalás büntette [1978. évi IV. törvény 310. § (1) és (3) bekezdés], míg II. rendű vádlottat 1 rendbeli bűnsegédként elkövetett adócsalás büntette [1978. évi IV. törvény 310. § (1) és (4) bekezdés] és 1 rendbeli bűnsegédként elkövetett adócsalás büntette [1978. évi IV. törvény 310. § (1) és (3) bekezdés] miatt emelt vád alól felmentette. Feltüntette a magánokirat-hamisítás vétségének jogszabályhelyét (1978. évi IV. törvény 276. §). Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [6] A másodfokú ítélet ellen az ügyész mindkét vádlott terhére a büntetés súlyosítása végett, továbbá I. rendű vádlottal szemben 685.250.000 forint összegre vagyoneklobzás elrendelése végett jelentett be fellebbezést.
- [7] I. rendű vádlott a bűnösség megállapítása miatt, új eljárás lefolytatása, továbbá enyhítés érdekében, II. rendű vádlott felmentés, enyhítés érdekében, az I. rendű vádlott védője hatályon kívül helyezés és új eljárásra utasítás, továbbá felmentés érdekében, a II. rendű vádlott védője pedig elsősorban felmentés, másodsorban enyhítés érdekében jelentett be fellebbezést.
- [8] A Legfőbb Ügyészség BF.26/2017/1. számú átiratában az ügyészi fellebbezést fenntartotta. Kifejtette, hogy az eljárási szabályokat mind az elsőfokú, mind a másodfokú bíróság megtartotta, és az eljáró bíróságok a tényállást megalapozottan állapították meg, amely így irányadó a harmadfokú eljárásban is.
- [9] A másodfokú bíróság a különadóra vonatkozó cselekmények vádja alól törvényesen mentette fel a vádlottakat, egyebekben az eljáró bíróságok okszerűen következtettek a vádlottak bűnösségére és a cselekményeket törvényesen minősítették.
- [10] Ugyanakkor álláspontja szerint a vádlottakkal szemben kiszabott büntetés eltúlzottan enyhe, amely a büntetési célok elérésére nem alkalmas, ezért mindkét vádlottal szemben lényegesen hosszabb tartamú börtönbüntetés és közügyektől eltiltás kiszabását tartotta indokoltnak.
- [11] Fenntartotta azon ügyészi álláspontot is, amely szerint az eljáró bíróságok tévedtek, amikor I. rendű vádlottal szemben nem rendeltek el vagyoneklobzást. Kifejtette, hogy az adóelvonásból eredő vagyon elsődlegesen az I. rendű vádlottnál jelentkezett és a vagyoneklobzás mellőzésének nem lehet alapja az, hogy a bűnös úton szerzett vagyon további sorsát nem lehet maradéktalanul tisztázni, valamint az sem, hogy az az I. rendű vádlotton kívül, az ő hozzájárulásával más személyekhez is kerülhetett. Ezért az ítéleti tényállásban megállapított elkövetési érték és az adóhatósági kötelezés különbözeteként jelentkező 685.250.000 forint erejéig az I. rendű vádlottal szemben vagyoneklobzást kell elrendelni az 1978. évi IV. törvény 77/B. § (1) bekezdés a) pontja alapján.
- [12] Az I. rendű vádlott védője fellebbezésének írásbeli indokolásában változatlanul indítványozta az 1. számú tanú ismételt kihallgatását, illetve nyomozati vallomásának felolvasását, a 2. számú tanú kihallgatását, továbbá a szakértői vélemény kiegészítését és a szakértő ismételt meghallgatását, figyelemmel arra, hogy véleménye szerint az eljáró bíróságok a szakértői bizonyítást nem vitték

végig. Szükségesnek tartotta továbbra is a 3. és 4. számú tanú kihallgatását, és emiatt további, a felkutatásukra irányuló intézkedések megtételére tett indítványt. Indítványozta az 5. és 6. számú tanúk kihallgatását is a cégátruházás körülményeinek tisztázása érdekében. Az elsőfokú bíróság ítéletét felderítetlennek, téves ténybeli következtetéseket tartalmazónak tartotta. Álláspontja szerint az eljárás bíróság tévesen vont következtetést az I. rendű vádlott tudattartalmára is, továbbá az indokolási kötelezettségének sem tett eleget.

- [13] A II. rendű vádlott védője szerint jelentős hiányosságokban szenved a szakértői bizonyítás, amely a szakvélemény kiegészítésével és a szakértő meghallgatásával lenne kiküszöbölhető. Álláspontja szerint is indokolt az 1. számú tanú ismételt kihallgatása, nyomozati vallomásának felolvasása. Mindezen hiányosságok miatt pedig az ítélet megalapozatlan.
- [14] Kifejtette, hogy a II. rendű vádlott valós gazdasági tevékenységet végzett, a számlák nem fiktívek.
- [15] Hivatkozott a II. rendű vádlott büntetlen előéletére, családi körülményeire, továbbá kiemelte, hogy a cselekmény elkövetése óta már 10 év eltelt. Emellett ügyvédi letétbe helyezett 7.000.000 forintot kárenyhítésre.

II.

- [16] A Kúria az ügyben a Be. 391. § (2) bekezdése alapján nyilvános ülést tartott.
- [17] A Legfőbb Ügyészség képviselője a vádlottak terhére bejelentett ügyészi fellebbezést fenntartotta, írásbeli nyilatkozatában foglaltaknak megfelelő tartalommal szólalt fel és azzal egyező indítványt tett.
- [18] Eszerint változatlanul mindkét vádlottal szemben a szabadságvesztés büntetés és a közügyektől eltiltás mellékbüntetés súlyosítását, továbbá I. rendű vádlottal szemben vagyonek kobzás alkalmazását indítványozta.
- [19] I. rendű vádlott védője az írásban indokolt fellebbezését szintén fenntartotta, így elsődlegesen a másodfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését (szükségképpen az elsőfokú bíróság ítéletét is) és új eljárásra utasítását; másodlagosan az I. rendű vádlott felmentését; harmadlagosan a büntetés enyhítését, felfüggesztett szabadságvesztés kiszabását kérte. Kifejtette, hogy vagyonek kobzásra nincs törvényes lehetőség.
- [20] I. rendű vádlott az utolsó szó jogán nem tartotta magát bűnösnek.
- [21] II. rendű vádlott védője ugyancsak fenntartotta a fellebbezését, kihangsúlyozva, hogy a II. rendű vádlottat kihasználták. Álláspontja szerint az eset valamennyi körülményeit figyelembe véve a II. rendű vádlottal szemben végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztés is elegendő az általános és speciális prevenció megvalósításához.
- [22] II. rendű vádlott az utolsó szó jogán csatlakozott védőjéhez.

III.

- [23] Az ügyész, valamint az I. rendű vádlott és védőjének, továbbá a II. rendű vádlott és védőjének másodfellebbezése egyaránt nem alapos.
- [24] Harmadfokú eljárásnak van helye, mert az I. rendű és II. rendű vádlott bűnössége kérdésében a másodfokú bíróság az elsőfokú bírósághoz képest eltérő döntést hozott.
- [25] Az első fokon 2-2 rendbeli adócsalás büntette miatt is elítélt I. rendű és II. rendű vádlottat a másodfokú bíróság az e bűncselekmények [1 esetben az 1978. évi IV. törvény 310. § (1) és (4), 1 esetben pedig az (1) és (3) bekezdése szerinti] vádjá alól felmentette [bűncselekmény hiányában, mivel az elbíráláskor a cselekmény már nem bűncselekmény; Btk. 2. § (2) bekezdés, Be. 6. § (3) bekezdés, a) pont].
- [26] A másodfokú ítélet ellen pedig

- az ügyész (amint korábban az elsőfokú ítélet ellenében) mindkét vádlott terhére súlyosítás végett,
 - az I. rendű vádlott és védője, valamint a II. rendű vádlott és védője pedig vagylagosan felmentés, enyhítés, illetve hatályon kívül helyezés érdekében jelentett be fellebbezést
- [Be. 386. § (1) bekezdés c) pont; 367/A. § (1) bekezdés a), b), d) pont, (2) bekezdés].
- [27] A harmadfokú eljárás lehetőségét megnyitó felmentő rendelkezéseket fellebbezési támadás nem érte.
- [28] A Kúria a Be. 387. § (1) bekezdés alapján, illetve a (2) bekezdés szerinti terjedelemben felülbírált a megtámadott másodfokú ítéletet és az azt megelőző első- és másodfokú eljárást.
- [29] A felülbírálat tárgya értelemszerűen és főszabályként először az eljárási szabályok - azon belül a feltétlen, majd az ún. relatív hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabályok - megtartása, ezt követően pedig a tényállás megalapozottsága.
- [30] Rendes jogorvoslat (így harmadfokú felülbírálat) esetében azonban az eljárási szabályok megtartásának vizsgálatát egy vonatkozásban megelőzi a tényállás megalapozottságának vizsgálata.
- [31] Az indokolási kötelezettség teljesítése ugyanis nyilvánvalóan a megalapozott, illetve megalapozottá vált tényállás tekintetében vizsgálható. (Felülvizsgálati eljárásban mindez közömbös, mivel a tényállás megalapozottságának kérdése érinthetetlen.)
- [32] Mindezek előrebocsátásával (és sorrendjében) a Kúria a felülbírálat során nem észlelt olyan - a Be. 399. § (1)-(3), (4) bekezdése szerinti - eljárási szabálysértést, amely feltétlen hatályon kívül helyezési okot képez, az ügy érdemi elbírálását kizárja. (Ilyenre egyébként a felek sem hivatkoztak.)
- [33] Az első- és a másodfokú bíróság az eljárást a perjogi szabályokat betartva folytatta le.
- [34] A felülbírálat ezt követő szempontja, hogy a másodfokú ítélet tényállásának a fellebbezéssel érintett vádlottakra vonatkozó része megalapozott-e [Be. 387. § (1) bekezdés].
- [35] A védelem ezt vitatta.
- [36] A Be. 388. § (1), illetve (2) bekezdése alapján a harmadfokú bíróság a határozatát akkor alapíthatja a másodfokú ítélet alapját képező tényállásra,
- ha az további bizonyítás felvétele nélkül is megalapozott,
 - vagy az iratok alapján azzá tehető, s ekként a helyes tényállás megállapítható, avagy a helytelen ténybeli következtetés kiküszöbölhető.
- [37] A harmadfokú bíróság értelemszerűen azt vizsgálja, hogy a másodfokú bíróság által - az általa tett kiegészítésekkel és helyesbítésekkel - irányadónak tartott tényállás megalapozott-e.
- [38] Ezalatt értendő az elsőfokú ítélettel megállapított és a másodfokú bíróság által - javítás nélkül is - megalapozottnak tartott tényállás, valamint a másodfokú bíróság általi módosítás (javítás) helyénvalósága.
- [39] Főszabályként a másodfokú bíróság határozatát az elsőfokú ítélettel megállapított tényállásra alapítja [Be. 351. § (1) bekezdés].
- [40] A tényálláshoz kötöttség elvi indokát a Be. 78. § (2) és (3) bekezdése adja, ami szerint
- a bizonyítás eszközeinek és a bizonyítékoknak nincs törvényben előre meghatározott bizonyító ereje,
 - a bíróság a bizonyítékokat egyenként és összességükben szabadon értékeli,
 - és a bizonyítás eredményét az így kialakult meggyőződése szerint állapítja meg.
- [41] Ezáltal biztosított a bizonyítékok hitelt érdemlőségének meggyőződés szerinti, szabad értékelése, és védett a mikénti mérlegelése.
- [42] Kivételesen a Be. felment e kötöttség alól és megengedi, hogy a másodfokú bíróság a tényállást kiegészítse vagy helyesbítse, vagy eltérő tényállást állapítson meg, és ez alapján határozzon.
- [43] Ennek elsődleges és általános feltétele, illetve indoka, hogy a tényállás nem megalapozott. E kérdésben a bíróságnak egyértelműen rögzítenie kell az álláspontját.
- [44] Ha a tényállás részben megalapozatlan, akkor van szó kiegészítésről (ami a hiányzó ténymegállapítás pótlása), vagy helyesbítésről (ami a meglévő ténymegállapítás módosítása, mellőzése) [Be. 352. § (1) bekezdés a) pont].
- [45] Ez történhet az iratok tartalma, ténybeli következtetés vagy bizonyításfelvétel útján, és a bíróság

eltérően értékelheti azzal a ténnyel kapcsolatos bizonyítékokat, amire bizonyítást vett fel [Be. 352. § (3) bekezdés].

- [46] Viszont a kiegészítés, helyesbítés csak a meglévő tényállásba illeszkedő ténymegállapítást eredményezhet, attól eltérőt nem.
- [47] Következésképpen, ha a tényállás megalapozatlansága ezúton kiküszöbölhetetlen, akkor az szükségszerűen hatályon kívül helyezést eredményez.
- [48] Ez alól egy kivétel van: ha eltérő tényállás állapítható meg az iratok tartalma, ténybeli következtetés vagy bizonyításfelvétel útján, és annak alapján a vádlott felmentésének vagy az eljárás megszüntetésének van helye [Be. 352. § (1) bekezdés b) pont].
- [49] Ennek az sem akadálya, hogy a másodfokú bizonyítás alapján megállapított új tények ellentétbe kerülnek az elsőfokú tényállás egyéb részeivel.
- [50] Ebben a kivételes esetben ugyanis mód van olyan ténnyel kapcsolatos bizonyítékok eltérő értékelésére is, amire a másodfokú bíróság bizonyítást nem vett fel. Ez esetben tehát nem érvényesül a Be. 352. § (3) bekezdése szerinti korlát.
- [51] E rendelkezés indoka, hogy feleslegessé teszi az ítélet hatályon kívül helyezését akkor, amikor a megalapozatlanság kiküszöbölése a megismételt eljárásban amúgy is a vádlott felmentését, az eljárás megszüntetését eredményezné.
- [52] A bizonyítékok eltérő értékelésével kapcsolatos korlátozás feloldása pedig azért szükséges, mert ellenkező esetben a másodfokú bizonyítással érintett, illetve nem érintett tények együttes értékelése és így eltérő tényállás megállapítása gyakorlatilag lehetetlen lenne.
- [53] Következésképpen az eltérő tényállás és a bizonyítékok eltérő értékelése különböző.
- [54] Ha eltérő tényállás megállapítására van törvényi lehetőség, akkor az magában foglalja a bizonyítékok eltérő értékelését, a teljes felülmérlegelést.
- [55] Ugyanakkor eltérő tényállás megállapításának törvényi lehetősége nélkül a bizonyítékok eltérő értékelése csak korlátozott törvényi lehetőség, ugyanis annak eredménye összhangban kell álljon a módosítandó tényállással.
- [56] Az eltérő tényállás megállapításának szintén alapvető feltétele, hogy maga a tényállás megalapozatlan legyen (BJD 8349.).
- [57] Ha pedig a tényállás megalapozott, akkor még felmentő határozat érdekében sem lehet eltérő tényállást megállapítani pusztán a bizonyítékok eltérő értékelésével (BJD 7761., 8377.).
- [58] Ez a jogi tartalom áll mindazon sommás megállapítás háttérében, miszerint a mérlegeléssel megállapított tényállás támadása a bizonyítékok felülmérlegelésével, illetve annak útján nem lehetséges.
- [59] Ezek a felülbírálati tényjavítás törvényi előírásai, keretei, korlátai.
- [60] A másod- és harmadfokú bíróság számára egyaránt adott a megalapozatlanság vizsgálatának törvényi lehetősége, és ugyanaz értendő a megalapozatlanság okai alatt [Be. 351. § (2) bekezdés a), b), c) és d) pont].
- [61] A megalapozatlanság közvetlen kiküszöbölésének (a reformációs jogkörnek) azonban eltérő a terjedelme:
 - a másodfokú bíróság akár (a törvényi korlátok között felülmérlegeléssel) eltérő tényállást is megállapíthat [Be. 352. § (1) bekezdés b) pontja, és (3) bekezdése, a már említettek szerint];
 - a harmadfokú bíróság viszont a tényállást csupán kiegészítheti (az abból hiányzó ténymegállapításokat pótolhatja) és helyesbítheti (a meglévő ténymegállapítást módosíthatja, mellőzheti).
- [62] A két terjedelem közti különbség lényege, hogy a kiegészítés, helyesbítés csak a meglévő tényállásba illeszkedő ténymegállapítást eredményezhet, attól eltérőt nem.
- [63] Ami pedig nem tartozik a harmadfokú bíróság - másodfokú bírósághoz képest - szűkebb reformációs jogkörébe, az értelemszerűen a hatályon kívül helyezési (kasszációs) döntési jogkörbe kerül [Be. 399. § (5) bekezdés].
- [64] Mindez egyben a védői indítványok szerinti kifogás, illetve igény kapcsán figyelembe veendő

törvényi szempont.

- [65] Ezzel összefüggő lényeges különbség továbbá, hogy a másodfokú bíróság a tényállást akár tárgyaláson felvett tanú-, szakértő- stb. bizonyítás alapján is kiegészítheti, harmadfokú bíróság viszont csupán az iratok alapján, illetve ténybeli következtetés útján egészítheti ki a tényállást, tehát személybizonyítást nem folytathat (nyilvános ülésen erre nincs lehetősége).
- [66] A Be. 386. § (2) bekezdése szerint a (másod)fellebbezésben bizonyítást indítványozni, új tényt állítani vagy új bizonyítékra hivatkozni nem lehet, a 388. § (2) bekezdése szerint harmadfokú bírósági eljárásban bizonyításnak nincs helye.
- [67] Mindezek után, illetve ismeretében a másodfokú bíróság törvényesen, azaz helyesen állapította meg, hogy az elsőfokú bíróság eleget tett tényfelderítési kötelességének.
- [68] Az ügy érdemi megítéléséhez, a vád tárgyává tett cselekmény elbírálásához szükséges bizonyítékokat beszerezte és tárgyaláson megvizsgálta.
- [69] Törvényesen járt el a másodfokú bíróság akkor is, amikor ténymegállapítási hiányosságot észlelt, s azt helyesbítéssel, illetve kiegészítéssel korrigálta (pótolta, illetve kijavította), s ekként hibamentesen állapította meg, hogy ennek folytán a tényállás hiánytalan és megalapozott [Be. 351. § (2) bekezdés, 352. § (2) bekezdés].
- [70] Ezt a Kúria csupán - a nyilvános ülésen ismertettek, illetve elhangzottak alapján - a következőkkel egészítette ki. A kiegészítés alapja az elsőfokú ítélet 3. oldal 5. bekezdése, miszerint az I. rendű vádlott vagyonába tartozik „2-3 hektár ingatlan tulajdona, a községben egy zártkerti ingatlan tulajdona”, ami ténylegesen a következőket jelenti (e kiegészítés alapja a Heves Megyei Főügyészség B.540/2014/546-I. számú, a Miskolci Törvényszékhez 2017. április 13. napján benyújtott vádirata, amelynek 115. és 116. oldala rögzíti a más ügyben, a jelen ügyben I. rendű vádlottal szemben elrendelt zár alá vételeket):
- külterület 000. helyrajzi szám alatt 197.963 négyzetméter alapterületű „szántó” művelési ágú ingatlan 697/46422 tulajdoni hányada;
 - külterület 000/0. helyrajzi szám alatti 18.626 négyzetméter alapterületű „szántó” művelési ágú ingatlan 3/24 tulajdoni hányada;
 - zártkert 0000. helyrajzi szám alatti 487 négyzetméter alapterületű „kert” művelési ágú ingatlan 3/24 tulajdoni hányada;
 - zártkert 0000. helyrajzi szám alatti 879 négyzetméter alapterületű „kert” művelési ágú ingatlan 15/1080 tulajdoni hányada;
 - zártkert 0000. helyrajzi szám alatti 637 négyzetméter alapterületű „kert” művelési ágú ingatlan 15/1080 tulajdoni hányada;
 - zártkert 000/16. helyrajzi szám alatti 196.500 négyzetméter alapterületű „szántó” és „fásított terület” művelési ágú ingatlan 50/25547 tulajdoni hányada;
 - zártkert 0000/0. helyrajzi szám alatti 4.868 négyzetméter alapterületű „szántó” művelési ágú ingatlan 1/1 tulajdoni hányada;
 - belterület 0000/00/X/0. helyrajzi szám alatti, természetben alatti, 109 négyzetméter alapterületű „lakás” megnevezésű ingatlan 1/2 tulajdoni hányada;
 - zártkert 0000. helyrajzi szám alatti 14.319 négyzetméter alapterületű „szőlő” és „szántó” megnevezésű ingatlan 672/2016 tulajdoni hányada;
 - zártkert 0000. helyrajzi szám alatti 7.373 négyzetméter alapterületű „szőlő és gazdasági épület”, illetve „szántó” megnevezésű ingatlan 2/3 tulajdoni hányada;
 - zártkert 0000. helyrajzi szám alatti 5.525 négyzetméter alapterületű „szőlő” megnevezésű ingatlan 1/1 tulajdoni hányada.
- [71] A további kiegészítés alapja a II. rendű vádlott nyilvános ülésen tett előadása, mely szerint második gyermekük megszületését várják [Be. 388. § (2) bekezdés, 393. § (1) bekezdés, 361. § (2) bekezdés b) pont].
- [72] Ehhez képest az így megállapított tényállást a Kúria megalapozottnak tartotta és az a harmadfokú

eljárásban is irányadó volt [Be. 388. § (1) bekezdés].

- [73] Ami a védői indítványok megalapozatlanságot sérelmező kifogását illeti, rámutat a Kúria, hogy az valójában, ebben a perjogi helyzetben, vagyis felülbírálatban ugyanolyan gondolkodást igényel, mint a perújítás megengedhetősége esetében.
- [74] Tehát azt kell vizsgálni, hogy a tényállás valóban megalapozatlan-e, avagy a tovább bizonyítási igények valójában nem hiányos bizonyítás, nem hiányzó ténybeliség korrekcióját, pótlását, hanem bizonyíték újramérlegelését célozzák.
- [75] A bizonyítékok felülmérlegelése (a már kifejtettek mentén) legfeljebb a fennálló megalapozatlanság kiküszöbölésének egyik eszköze lehet, nem pedig a megalapozatlanság kiváltója (előbbi is csak akkor, amennyiben ezt a törvény biztosítja, vagyis a felmentő, eljárást megszüntető döntés érdekében lehetővé teszi).
- [76] A ki nem használt bizonyítás pedig nem a megalapozatlanság szinonimája. A már kifejtettekhez kapcsolódva, a másod- és harmadfokú felülbírálat során nyilvánvalóan másról van szó, mint az elsőfokú eljárásban, amikor egy jövőbeni döntés ténybeli alapjának megteremtése, kialakítása történik.
- [77] Ami elsőfokú eljárásban bizonyítási igényként, szükségként felmerülhet, a másod- és harmadfokú felülbírálat esetében már egyben mindig a meglévő ténybeli alappal szembeni kifogás, kritika, ami azonban már csak a törvényi feltételek, illetve korlátok között érvényesíthető.
- [78] Ehhez képest a Kúria egyetértve az eljárt bíróságok ide vonatkozó ítéleti indokolásával, nem tartotta alaposnak a védelmi másodfellebbezések szerinti tovább bizonyítási igényeket (tanú, szakértő igénybevétele, iratból kiegészítés).
- [79] Megjegyzi a Kúria, hogy a védelmi kifogások - mindkét vádlott esetében - alapvetően a bűnös tudattartalom kétségbevonását célozták, ami azonban a később kifejtettek szerint jelen ügyben mindkét vádlott esetében ténybelileg megalapozott jogkövetkeztetések.
- [80] Az I. rendű vádlott védője részéről kifogás érte az eljárt bíróság indokolási kötelezettségének mikénti teljesítését, ami azonban valójában és kifejezetten a megalapozatlanság megokolását célozta.
- [81] A megalapozottság kapcsán kifejtettekén túlmenően, s most az indokolási kötelezettség oldaláról nézve a Kúria rámutat a következőkre.
- [82] A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (Bszi.) - egyébként a megelőző 1997. évi LXVI. törvénnyel egyező szövegű - 13. § (1) bekezdése szerint a bíróság határozatát, ha törvény másképpen nem rendelkezik, indokolni köteles.
- [83] A Be. 257. § (3) bekezdése alapján a határozat - ha a Be. másképp nem rendelkezik - bevezető részből, rendelkező részből, indokolásból és keltezésből áll.
- [84] A Be. 258. § (3) bekezdése pedig rendelkezik az indokolás elemeiről.
- [85] Ekként az indokolás rendeltetése
- egyfelől a döntés, tehát valamely rendelkezés (jogkövetkeztetés) ténybeli alapjának rögzítése,
 - másfelől a döntéshozatali tevékenységről számadás. Előbbi a döntés alapossága, utóbbi pedig a döntéshozatal ellenőrizhetősége iránti elvárás teljesítését jelenti.
- [86] Ehhez képest az indokolási kötelezettség megsértése nem az indokolás bármely elemének hiányát, hibáját jelenti, hanem annál szűkebb terjedelmű.
- [87] Egyrészt maga a törvény szűkíti a Be. 258. § (3) bekezdése szerinti kört, mivel kizárólag a bűnösség megállapítása, a felmentés, az eljárás megszüntetése, a cselekmény jogi minősítése vagy a büntetés kiszabása, illetve az intézkedés alkalmazása tekintetében teszi vizsgálandóvá az indokolási kötelezettség teljesítését [Be. 373. § (1) bekezdés III. pont].
- [88] A törvényi meghatározásból viszont nem következik, hogy ennek kapcsán anyagi jogi vizsgálatba lehetne bocsátkozni. Az anyagi jogi intézmények megjelölése csupán az eljárási ok releváns körét, nem pedig a vizsgálat tárgyát jelenti.
- [89] Ezen ok esetében tehát a bűnösség megállapításának, a felmentésnek, az eljárás megszüntetésének, a

jogi minősítésnek vagy a büntetéskiszabásnak, illetve az intézkedés alkalmazásának anyagi jogi alapossága, helyessége nem vizsgálható.

- [90] Másrészt - az indokolás, illetve arra vonatkozó kötelezettség rendeltetéséből fakadóan - értelemszerű, hogy az indokolás egyes elemeinek hiányossága, hibája eleve anyagi jogi sérelem, s mint ilyen vizsgálendő és bírálendő el.
- [91] Ekként az indokolás részét képező (történeti és személyi vonatkozású) ténymegállapítások, valamint a jogkövetkeztetések hiányossága, hibája anyagi jogi sérelem.
- [92] Ügydöntő határozat esetében alapvető követelmény, hogy tényből vonható ténybeli vagy jogi következtetés. Ennek feltétele a ténymegállapítás, ami bizonyításfelvétel, mérlegelés, valamint a hitelt érdemlőség kérdésében állásfoglalás következménye.
- [93] A tényből vont ténybeli következtetés is ténymegállapító tevékenység.
- [94] A tényből vont jogi következtetés viszont már nem ténymegállapítás, hanem valamely jogtétel (így törvényi tényállási elem) igazolása, azzal való megfeleltetés, ekként jogi értékelés.
- [95] Különböző tehát, amikor a bíróság a bizonyítékokat méri össze, mérlegeli, s annak eredményeként tényt, tényállást állapít meg, és amikor a már megállapított tényt (a bizonyítéktól, illetve annak forrásától függetlenül) veti össze a törvénnyel. Előbbi a ténymegállapító tevékenység, aminek eredménye a tényállás; utóbbi a jogkövetkeztető (valójában a döntéshozó) tevékenység, aminek eredménye a rendelkezés.
- [96] Büntetőítélet alapja csak bizonyított ismeret lehet. Ehhez képest bizonyítás a jogi értékelés célja nélkül, és jogi értékelés bizonyítás nélkül, önmagában nem történhet. [Értelemszerű kivétel a Be. 75. § (3) bekezdése, valamint a megdönthetetlen törvényi vélelemmel, vagy a tudományos igazsággal ellentétes bizonyítás esete.]
- [97] A jogkövetkeztetésnek alaposnak és helyesnek, a tényállásnak megalapozottnak kell lennie.
- [98] Az indokolás pedig számadás a tényállás megállapításához és a rendelkezéshez vezető tevékenységről.
- [99] Következésképpen a ténymegállapítás a jogkövetkeztetés előtti, az indokolás pedig azutáni tevékenység.
- [100] Ehhez képest egymástól különböző:
- a tényállás megalapozatlansága, ami eljárásjogi hiba, a ténymegállapító tevékenység hibája, következménye jogerő előtt a tényállás kiegészítése, vagy a hatályon kívül helyezés (míg jogerő után közömbös);
 - az egyébként megalapozott tényállás esetében a jogkövetkeztetés alaptalansága, ami anyagi jogi hiba, következménye a felmentés, mivel a cselekmény nem tényállásszerű, vagy megváltoztatás, avagy eljárás megszüntetés; valamint
 - az egyébként megalapozott tényállás és alapos jogkövetkeztetés esetében az indokolási kötelezettség megszegése, ami feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárásjogi hiba.
- [101] A bizonyításfelvétel, illetve annak során nyert és tényként megállapított adat alapozza meg a tényállást. A tényállás pedig a jogkövetkeztetés alapja.
- [102] A Be. nem határozza meg a megalapozottság fogalmát, viszont
- megjelöli a bizonyítás tárgyát [75. § (1) bekezdés],
 - felsorolja a megalapozatlanság eseteit [351. § (2) bekezdés] és
 - előírja az indokolási kötelezettséget [2011. évi CLXI. tv. (Bszi.) 13. § (1) bekezdés, Be. 257. § (3), 258. § (3) bekezdés].
- [103] Ehhez képest a megalapozottság ismérve, hogy a tényállás az elbírálás szempontjából lényeges tény vonatkozásában valósághű legyen, valamennyi lényeges tényre kiterjedő bizonyításfelvétel eredményeként, minden olyan lényeges tényt tartalmazzon, aminek következménye a bíróság rendelkezése [Be. 75. § (1) bekezdés]; ennél fogva felderített, iratszerű, hiánytalan és okszerű.
- [104] Indokolási kötelezettség megsértését pedig egyrészt az jelenti, ha az indokolás nem, vagy nem az elégséges és szükséges mértékben tartalmazza, hogy a bíróság mit vett számba, mit mérlegelt,

illetve értékelt ténymegállapítása, jogkövetkeztetése végett.

- [105] Ilyenkor ugyanis a ténymegállapító és döntési tevékenység ellenőrizhetetlen, tehát az ítélet felülbírálhatatlan [Be. 373. § (1) bekezdés III. pont a) alpont].
- [106] Ha pedig az indokolás a rendelkező résszel teljesen ellentétes, akkor a döntés nem egyértelmű [Be. 373. § (1) bekezdés III. pont b) alpont]. Az ilyen indokolás nem rendeltetésszerű, ezért a határozat további (érdemi) vizsgálatának sincs helye (az indokolás alaki, formai hiányossága, hibája).
- [107] A tényállás megalapozatlansága tehát a ténymegállapító tevékenység, nem pedig arról számot adó indokolás hibája.
- [108] Ezért amíg a tényállás megalapozatlan, addig az indokolási kötelezettség teljesítésének vizsgálata valójában közömbös, ha pedig nincs lehetőség a megalapozatlanság kiküszöbölésére, akkor okafogyott.
- [109] A bíróság a bizonyítékokat egyenként és összességükben szabadon értékeli, és a bizonyítás eredményét az így kialakult meggyőződése szerint állapítja meg [Be. 78. § (3) bekezdés].
- [110] Következésképpen nem megalapozatlanságról van szó, nem a bíróság ténymegállapító tevékenységének hibája, ha valamely tényre vonatkozó ténymegállapítás hiánya a bíróság bizonyíték mérlegelésének eredménye.
- [111] Kétségtől a ténymegállapító tevékenység hibája azonban, ha lényeges tényre nincs ténymegállapítás, pedig bizonyításfelvétele megtörtént, avagy a rá vonatkozó bizonyításfelvétel sem történt.
- [112] Mindez azt is jelenti, hogy a védői indítványok valójában és kifejezetten mérlegelési tevékenységet támadtak, ami harmadfokon is kizárt.
- [113] Az első- és másodfokú bíróság által megállapított - és harmadfokú eljárásban irányadónak elfogadott - tényállás egyértelműen a következőket rögzíti:
- [114] - I. rendű vádlott, mint az 1. számú Kft. vezérigazgatója 2005-től 2009-ig folytatott gazdasági tevékenységet;
- [115] - II. rendű vádlott baráti kapcsolatban állt a 7. számú tanúval, aki 2005. és 2006. évben a 2. számú Kft. vezető tisztségviselője volt. A kft.-t 2006. évben román állampolgároknak értékesítették;
- [116] - II. rendű vádlott sem vezető tisztségviselője, sem tagja nem volt a 2. számú Kft.-nek, azonban 2007-ben a birtokában volt a kft. számlatömbje, valamint a cégbélyegzője. A II. rendű vádlottnak a 2. számú Kft. a takarékszövetkezetben 2006. évben megnyitott bankszámlája felett rendelkezési joga volt;
- [117] - a II. rendű vádlott és a 7. számú tanú 2007-ben megalapította a 3. számú Kft.-t, melynek ügyvezetője a II. rendű vádlott lett;
- [118] - a 3. számú Kft.-nek alkalmazottja nem volt, a cég székhelyén gazdasági tevékenység nem folyt, a cégnek tárgyi eszközei sem voltak. A 2. számú Kft. és a 3. számú Kft. a gazdasági tevékenységhez (fémhulladék felvásárlás) szükséges pénzeszközökkel, tárolásra alkalmas telephellyel, szállításhoz, fuvarozáshoz, mozgatáshoz szükséges tárgyi eszközökkel, gépjárművel sem rendelkezett;
- [119] - I. rendű vádlottnak a 7. számú tanú mutatta be II. rendű vádlottat 2006. évben;
- [120] - az 1. számú Kft. 2007. és 2008. évben ismeretlen beszállítóktól számla nélkül szerzett be fémhulladékot, amelyek feldolgozásra kerültek és az ebből keletkezett bevétel csökkentése érdekében volt szüksége a költség számlák beszerzésére, melyeket I. rendű vádlott II. rendű vádlottól szerzett be;
- [121] - II. rendű vádlott 2007-ben a 2. számú Kft. nevében 136 darab fiktív készpénzfizetési számlát írt és adott át I. rendű vádlottnak a 2. számú Kft. részére úgy, hogy a cégek között tényleges gazdasági kapcsolat ekkor nem volt;
- [122] - II. rendű vádlott 2007. és 2008. évben a 3. számú Kft. nevében 156 darab fiktív készpénzfizetési számlát írt és adott át I. rendű vádlottnak az 1. számú Kft. részére úgy, hogy a cégek között tényleges gazdasági kapcsolat nem volt;
- [123] - II. rendű vádlott a fiktív számlák átadásakor tudta, hogy azokat I. rendű vádlott az 1. számú Kft.

adóbevallása során felhasználja. I. rendű vádlott az összesen 292 darab fiktív számlán rögzített ellenértéket a II. rendű vádlottnak nem adta át;

- [124] - I. rendű és II. rendű vádlott a - az 1. számú Kft. és a 3. számú Kft. nevében eljárva - 2007. évben fiktív bérleti szerződést kötött, valamint munkavállalókat „papíron” kölcsönadtak annak érdekében, hogy elfedjék, hogy a fenti fiktív számlák valótlan gazdasági eseményeket takarnak. A fiktív bérleti szerződés az 1. számú Kft. könyvelésébe elhelyezésre került 2007. évben;
- [125] - I. rendű vádlott a fiktív számlákat a cég könyvelésébe beállította és, mint havi áfabevalló, 2007. és 2008. évben azok felhasználásával jogosulatlanul vonta le áfatartalmukat, illetve egy ízben (2008. szeptember) az áfát nem vallotta be;
- [126] - I. rendű vádlott II. rendű vádlott közreműködésével 2007. és 2008. évben összesen áfa adónemben 443.640.000 forinttal csökkentette a kft. adófizetési kötelezettségét, így az állami adóbevételek áfa adónemben jogellenesen ezen összeggel csökkent;
- [127] - I. rendű vádlott a fiktív számlákat jogosulatlanul költségként is elszámolta és a kft.-t érintően felhasználta, így társasági adónemben 2007. évben 209.057.000 forinttal, míg 2008. évben 136.949.000 forinttal csökkentette a cég adófizetési kötelezettségét, így a költségvetést társasági adónemben jogellenesen ezen összeggel csökkentette;
- [128] - a költségvetésnek okozott adóhiány nem térült meg. Az adóhatóság áfa adónemben 121.663.000 forint, szja adónemben 72.000 forint, nyugdíjbiztosítási járulék adónemben 49.000 forint, egészségbiztosítási járulék adónemben 10.000 forint, munkaadói járulék adónemben 4.000 forint, összesen 121.798.000 forint adókülönbséget megfizetésére kötelezte az 1. számú Kft.-t, továbbá 60.899.000 forint adóbírságot állapított meg vele szemben és 33.531.000 forint késedelmi pótlék megfizetésére is kötelezte;
- [129] - az 1. számú Kft. 2009. június 22. napjától állt felszámolás alatt, majd 2011. november 3. napján jogerősen jogutód nélkül megszüntetésre került, a cégjegyzékből törölték;
- [130] - a 2. számú Kft. 2008. szeptember 17. napjától állt felszámolás alatt, illetve 2008. június 19. napján jogerősen a működéstől eltiltották és megszűntnek nyilvánították a céget;
- [131] - a 3. számú Kft. 2009. február 24. napjától állt felszámolás alatt.
- [132] Mindezek alapján nem tévedett az elsőfokú, és vele egyezően a másodfokú bíróság akkor sem, amikor a megalapozott tényállásból az I. rendű és a II. rendű vádlott bűnösségére okszerű következtetést vont, illetve azt helybenhagyta; s a felrótt bűncselekmény, illetve elkövetés jogi minősítése is törvényes.
- [133] Törvényes az alkalmazott büntetőtörvény megválasztása is, azzal azonban, hogy egyrészt az elkövetéskori törvény mellett kiállás indoka nem az enyhébb elbírálás, hanem ez a főszabály; míg az enyhébb elbírálás, mint a kivétel szempontja az elkövetéskori törvénytől eltérés, tehát az elbíráláskori büntetőtörvény alkalmazásának (választásának) törvényi indoka (Btk. 2. §). Másrészt a büntetőtörvény kiválasztása előre és egységesen eldöntendő kérdés, vagyis nem külön a jogalap, és külön a jogkövetkezmény vonatkozásában [vö.: elsőfokú ítélet 164-165., 169-171. oldal].
- [134] Az ügy érdemét illetően előrebocsátja a Kúria, hogy jelen esetben a felülbírálat olyan körben történik, ami kívül esik a harmadfokra okot adó körülményen, ez viszont a döntési jogkört nem korlátozza.
- [135] A vád
- 1 adóalany (aki az I. rendű vádlott)
 - 3 adónemet (ami az általános forgalmi adó, a társasági adó és a különadó) célbavevő, ebből
 - az áfa esetében folytatólagosan, ekként 1 rendbeli,
 - a társasági és a különadó esetében pedig 2-2 adóévet, ekként 2-2 rendbeli,
 - tehát összesen 5 rendbeli, különbözőképpen minősülő adócsalást rótt fel,
 - az ehhez - vagyis a célba vett adónemekhez - kapcsolódó, kötődő hamis magánokirat felhasználással.
- [136] Ugyanez a II. rendű vádlott terhére, mint bűnsegédnek lett felróva.

- [137] A másodfokú bíróság ebből 1 adónem (a különadó) vonatkozásában a büntetőjogi felelősségre vonást kizárta, a vádlottakat bűncselekmény hiányában felmentette (ami másodfellebbezéssel nincs támadva).
- [138] Így maradt tehát az áfa vonatkozásában folytatólagos, és a 2 adóévet illetően felrótt társasági adóra vonatkozó adócsalási cselekmény, ami ekként összesen 3 rendbeli.
- [139] Az áfatörvény alapján (amint az adójogszabályok alapján az irányadó tényállás is rögzíti) adóalanynak minősül mindazon jogképes személy vagy szervezet, aki (amely) saját neve alatt gazdasági tevékenységet folytat, tekintet nélkül annak helyére, céljára és eredményére.
- [140] Gazdasági tevékenység alatt a törvény valamely tevékenység üzletszerű, illetőleg tartós vagy rendszeres jelleggel történő folytatását érti, amennyiben az ellenérték elérésére irányul, vagy azt eredményezi, és annak végzése független formában történik. Gazdasági tevékenységnek minősül különösen a termelésre, forgalmazásra irányuló ipari, mezőgazdasági és kereskedelmi tevékenység, valamint az egyéb szolgáltatói tevékenység. A gazdasági tevékenység célja és eredményessége közömbös. Az adófizetési kötelezettség keletkezése a teljesítéshez, az adóztatandó ügylet megvalósulásához kötött. Az adó alapja - főszabályként - a termékértékesítés/szolgáltatásnyújtás teljesítéséért járó pénzben kifejezett ellenérték.
- [141] Az áfa tehát az értékesítés, szolgáltatás, tehát a gazdasági tevékenység adója. Ami arra vonatkozó, ha ez a gazdasági tevékenység gazdasági forgalom, tehát csere részét képezi.
- [142] Az állam a gazdasági tevékenység másnak nyújtása (eladása, azaz értékcseréje) esetén adót vet ki, és azt adóztatja, az adót annak kell befizetnie a költségvetésbe, aki a gazdasági tevékenységét a piacra vitte. Az adót pedig a gazdasági tevékenysége áruba bocsátása (eladása) fejében kapott ellenértékből kell befizetnie.
- [143] Az állam azonban bizonyos indokok esetében lemond az őt megillető befizetésről, azaz otthagyja a befizetendő összeget a befizetésre kötelezettnél, vagyis áfa-adóalanyról.
- [144] Ilyen indok, tehát a befizetésre kötelezettet megillető jog, hogy az általa fizetendő adó összegből levonja azt az (adó)összeget, amit a részére teljesített termékértékesítés, szolgáltatás nyújtás során egy másik adóalany rá áthárított.
- [145] Ennek gazdasági logikája világos, egyazon áfaalany ne viselje egyszerre (mint szolgáltatást vevő stb.) a rá hárított adóösszeg terhét és (mint szolgáltatást eladó) a saját tevékenysége általi szolgáltatás ellenértékét terhelő (tehát a bevételét csökkentő) adót.
- [146] Ezért az előbbi az ilyen áfa-adóalany a saját szolgáltatása eladásakor költségként leírhatja, ennek befizetésére nem köteles, ez a pénz nála marad, ezt a pénzt az állam nála hagyja. Természetesen megfelelő, hiteles igazolás nyomán.
- [147] Ehhez képest egyértelmű (kiismerhető), az ezzel visszaélő magatartások összetevője, ami az adócsalás törvényi tényállását megvalósítja.
- [148] Egyrészt az áfakötelezett vagy saját maga gyárt fiktív (gazdasági tevékenység vételét, tehát ráfordítást igazoló) számlát, ami azonban nyilvánvalóan könnyen és gyorsan nyomon követhető; vagy pedig más cég (gazdasági szereplő) által kiállított számlát vesz igénybe, fogad be, állít be.
- [149] Jelen esetben utóbbiról van szó. Ennek pedig 3 ténybelisége a jelentős.
- [150] Egyrészt van olyan cég, ami olyan számlát állít ki, amely nem valóságos, hanem virtuális gazdasági tevékenység eladását, elvégzésének kiszámlázását rögzíti. Az ilyen cég lehet eleve fantom, vagy valóságos, de (már) gazdasági tevékenységet nem végző, vagy valóságos és gazdasági tevékenységet is végző.
- [151] Jelen esetben a középső (második) esetről van szó. Tehát a számlát kiállító cég valós, de valós gazdasági tevékenységet nem végzett.
- [152] Ehhez képest nyilvánvaló, hogy amennyiben eleve fantom cég, avagy valóságos, de gazdasági tevékenységet nem végző cég állít ki elvégzett tevékenységről számlát, akkor az nem lehet valós, nem lehet alkalmas levonásra, másfelől viszont megtévesztésre alkalmas.
- [153] Ezt követi a második ténybeliség, az ilyen számlának az áfakötelezett általi befogadása, a

könyvelésbe beállítása, végül pedig (a harmadik ténybeliség) az ilyen számlák bevallás során történő felhasználása (ami nem más, mint a fizetendő áfa meghatározása).

- [154] Ez utóbbi két ténybeliség egyszerre és egyaránt lehet vétlen (mert a számlabefogadó tévedésben van), avagy gondatlan, és szándékos.
- [155] Kétségtelen, hogy önmagában a hamis költségszámla léte nem vezet - objektíve és feltétlen - az áfakötelezett büntetőjogi felelőssége megállapítására. A körülmények körütekintő vizsgálata a tudattartalom vonatkozásában elengedhetetlen.
- [156] Ha egy esetben - elszigetelten - történik, akkor az a bűnös tudattartalom bizonyítását (ami szükségképpen közvetett) kétségkívül próba elé állítja.
- [157] Ha azonban mindez, mint jelen ügyben az áfa esetében (az irányadó tényállás szerint) a tényleges gazdasági tevékenységet nem végző cég általi számlakiállítás, és a számlabefogadások futamidejét és gyakoriságát alapul véve, közel 1 éven át, „másnaponta” megtörtént, s mindeközben a cég 2007/2008. évben ismeretlen szállítóktól szerzett be a valóságban fémhulladékot, melyek további feldolgozásba kerültek, akkor mindez (az ilyen befogadások, illetve levonásba állítások), mint ténybeliség kétségkívül az áfafizetésre kötelezett csalárd szándékára, adóelkerülési tudattartalmára ad következtetési alapot.
- [158] Ami pedig a társasági adóelkerülési magatartást illeti, az jelen ügyben az áfaelkerüléshez kapcsolódó, de másik adónemet célba vevő magatartás.
- [159] Ha ugyanis az áfakötelezett oldalán nem valós az általa szolgáltatás vásárlásra kifizetett számlatartalom, akkor ez más oldalról azt is jelenti, hogy nem valós gazdasági eseményekhez fűződő kifizetési számlák lettek a társasági adóalap szempontjából - mint azt módosító (a adózás előtti eredményt csökkentő) tényezők - alapul véve.
- [160] Ezen magatartás tudattartalma pedig - az irányadó tényállásban rögzített magatartások és azok időbeli egybeesése, átfedése folytán - szintén kétségkívüli (amint azt az elsőfokú ítélet az 158-168. oldalán meg is állapítja).
- [161] Itt jegyzi meg a Kúria, hogy nem alapos az I. rendű vádlott védőjének az a kifogása, miszerint mellőzendő a tényállásból az I. rendű vádlott cégére vonatkoztatott, s az adóelkerülési célzatot rögzítő megállapítás.
- [162] Egyrészt ennek a megállapításnak alapja szintén az eljáró bíróság mérlegelése. Másrészt e megállapítás jelen ügyben valójában két szempontból vizsgálható.
- [163] Egyfelől - miután nem alanyra vonatkoztatott - a vádlottak tudattartalma szempontjából az egyéb ténybeliség mellett önmagában nem a bűnösség alapjára, hanem a fiktív számlákkal való cégműködés mikéntjére vonatkozó. Másfelől viszont szempont lehet a vagyoneklobzás iránti ügyészi indítvány kapcsán, mivel áttételesen a cég gyarapodására (költségelkerülésére) adhat vizsgálati alapot.
- [164] Ugyanakkor ezen megállapítás a gyarapodás lehetőségét (mint célzatot) veti fel, nem pedig tényként rögzíti. Ezért csupán vizsgálati és nem következtetési alapot ad; viszont a tényállásban léte nem kifogásolható.
- [165] A II. rendű vádlott védőjének szintén a vádlotti tudattartalomra vonatkozó kifogása kapcsán rámutat a Kúria arra, hogy - eltekintve az irányadó tényállással ellentétes megállapításoktól - a kifogás érvényre jutása valójában azt jelentené, miszerint a II. rendű vádlott valós gazdasági eseményről állított ki számlát, aminek fejében viszont (értelemszerűen) ellenértéket kapott (kellett kapnia), ami pedig ekként számára, mint cég számára áfabefizetésre kötelezést keletkeztetett (jelentett volna): ez pedig szöges ellentétben áll a tényállással, s ahhoz képest valójában a II. rendű vádlott bűnsegédi magatartása helyébe tettesi elkövetői magatartást feltételez.
- [166] Jelen perjogi helyzetben azonban ennek a kifogásnak ténybeli alapja nincs.
- [167] Amint az időközben - a II. rendű vádlottat érintően - beadott, letétbe helyezett pénzüsszegegről szóló irat is közömbös, jelentősége csupán a vádirat benyújtásáig megfizetett adónak lehetett volna [1978. évi IV. törvény 310. § (6) bekezdés]. Továbbá a privilegizált szakasz csupán az (1) bekezdés szerinti

adócsalásra vonatkozott, nem a (3), illetve (4) bekezdés szerinti cselekményekre. Másrészt pedig a befizetési kötelezettség az I. rendű vádlottat (cégét) terhelte.

- [168] Az ügyészség a vagyonekhozás alkalmazása érdekében is fellebbezett.
- [169] A vagyonekhozást a bűncselekménnyel összefüggésben szerzett teljes vagyona kell elrendelni [1978. évi IV. törvény 77/B. § (1) bekezdés a) pont];
- adócsalás (költségvetési csalás) elkövetőivel szemben, ha a bűncselekmény a költségvetésbe történő befizetési kötelezettséggel függ össze, a költségvetési bevétel csökkenésével azonos mértékű vagyonekhozást kell elrendelni;
 - ugyanez irányadó, ha az elkövető a költségvetésbe történő befizetési kötelezettséggel kapcsolatos kedvezményt veszi jogosulatlanul igénybe, azzal, hogy ilyenkor a vagyonekhozás mértékénél a jogosulatlanul igénybe vett kedvezmény az irányadó;
 - amennyiben az eljárni jogosult hatóság az elkövetőt, vagy azt a gazdálkodó szervezetet, amelyik gazdagodott, már kötelezte, nincs helye vagyonekhozásnak;
 - ellenben, ha a kötelezés nem éri el a bíróság által megállapított bevételkiesés jogosulatlanul igénybe vett kedvezmény mértékét, a vagyonekhozást - egyéb feltételek fennállása esetén - a fennmaradó részre kell alkalmazni.
- [170] A vagyonekhozást az elkövetővel szemben, illetve akkor, ha az ilyen vagyonnal nem az elkövető, hanem a gazdálkodó szervezet gazdagodott, az utóbbival szemben kell elrendelni [1978. évi IV. törvény 77/B. § (1) bekezdés a) pont, (2) bekezdés].
- [171] Vagyonekhozást nem csupán a tettesekkel (közvetett tettessel) és társtettesekkel, hanem a részesekkel - felbújtó és a bűnsegéd - szemben is alkalmazni kell, azaz az általuk a bűncselekmény elkövetésével összefüggésben szerzett vagyona is irányadó a jogszabály.
- [172] A vagyonekhozás csak a ténylegesen bekövetkezett vagyongyarapodás kapcsán és minden elkövető esetében külön-külön alkalmazandó intézkedés. Amennyiben tehát a bűncselekményt többen követték el, minden egyes elkövetőnél külön vizsgálendő, hogy a vagyonekhozás feltételei fennállnak-e; az intézkedés nem rendelhető el és nem hajtható végre egyetemlegesen.
- [173] Ha a részes a bűncselekmény elkövetése kapcsán nem tett szert vagyona, vele szemben nincs helye vagyonekhozásnak, ilyenkor kizárólag a tettessel (társtettes, közvetett tettes) szemben kell az intézkedést alkalmazni, éspedig a teljes megszerzett vagyona.
- [174] Amennyiben viszont a részes is részesedett a tettes által megszerzett vagyomból, az intézkedést a részesedésük mértékéig velük szemben kell elrendelni.
- [175] Ez utóbbi esetben figyelemmel kell lenni a kétszeres elvonás tilalmára, azaz a tettessel szemben csak a megszerzett vagyona további, előbbi meghaladó részére kell alkalmazni a vagyonekhozást.
- [176] Vagyonszerzésnek tekintendő, ha az adócsalás (költségvetési csalás) a költségvetésbe történő befizetési kötelezettséggel függ össze; az elkövető vagyonának növekedését a bűncselekmény révén éri el, vagy annak csökkenését fizetési kötelezettségének büns kijátszásával kerüli el.
- [177] Az adócsalás (költségvetési csalás) elkövetése révén az elkövető vagy más személy, illetve valamely gazdasági társaság a költségvetési bevétel csökkenésével azonos mértékű vagyont szerez akkor is, ha a vagyona ténylegesen nem gyarapodik, és akkor is, ha a fizetési kötelezettség elkerülésére tekintettel az nem csökken. Ilyenkor a költségvetési bevétel csökkenésével azonos mértékű vagyonekhozást kell elrendelni.
- [178] Amennyiben az elkövető vagy a gazdagodott személy meghalt, illetve a gazdálkodó szervezet átalakult, a vagyonekhozást a jogutóddal szemben kell elrendelni [1978. évi IV. törvény. 77/B. § (3) bekezdés].
- [179] A vagyonekhozás alkalmazása esetén körültekintéssel kell vizsgálni nemcsak annak jogalapját - büns vagyonszerzés -, hanem annak tényleges realizálását is, azt, hogy azzal ki gazdagodott.
- [180] A megalapozott döntéshez a bizonyításnak erre is ki kell terjednie és annak eredményét a tényállásban rögzíteni kell, ténymegállapítást téve mind a büns vagyonnal gyarapodó személyekre (gazdálkodó szervezetekre), mind a vagyongyarapodás összecszerűségére.

- [181] Nem lehet feltételezés alapján, ténybeli következtetés hiányában vagyoneklobzást alkalmazni.
- [182] Az elsőfokú ítélettel megállapított és (e körben) a másodfokú bíróság által sem változtatott, s harmadfokon is ekként irányadó tényállás sem az I. rendű, sem a II. rendű vádlott - sem pedig más személy - vagyongyarapodására nem tartalmaz ténymegállapítást (ilyet a vádirat sem fogalmazott meg).
- [183] A tényállás ezen túlmenően nem tartalmaz sem az I. rendű, sem a II. rendű vádlott esetében a bűncselekménnyel kapcsolatos pénzmozgásra, pénzátvételre vonatkozó tevőleges magatartást. Nem rögzít olyan tevékenységet a tényállás, amely alapján következtetés vonható arra, hogy a bűnös pénz felett, kifejezetten személyükben a hatalmat megszerezték volna, azt eltulajdonították (vagy akár birtokolták) volna.
- [184] Erre tekintettel sem az I. rendű, sem pedig a II. rendű vádlott személyét - és más személyt - illetően sincs helye vagyoneklobzás alkalmazásának, úgy, ahogyan arra részben a másodfokú bíróság is utalt.
- [185] Az irányadó tényállás egyebekben a bűncselekmény céljaként kifejezetten a következőket rögzítette:
- [186] „Az 1. számú Kft. a 2007. és 2008. években ismeretlen beszállítóktól - azaz eladóktól - számla nélkül szerzett be fémhulladékot, amelyek feldolgozásra kerültek, és az ebből keletkezett bevétele csökkentése érdekében volt szüksége költség számlák beszerzésére, amelyeket I. rendű vádlott - a fent leírtak szerint - II. rendű vádlottól szerzett be.” (elsőfokú ítélet 42. oldal 3. bekezdés).
- [187] A fiktív számlázás célját illetően, így adott esetben bűnös pénz/vagyon kimentésére vonatkozóan az elfogadott, megalapozott tényállás egyebet, más ténymegállapítást nem tartalmaz.
- [188] Ezen cél, illetve az ennek megfelelő felhasználás a valótlan bevallásokkal, jogosulatlan levonásokkal legfeljebb a gazdálkodó szervezettel szembeni intézkedést alapozhatja meg, azonban az 1. számú Kft. (2011-ben jogerősen) jogutód nélkül szűnt meg.
- [189] Kétségtelen, hogy jelen esetben arról van szó, miszerint az I. rendű vádlott oldaláról nem történt meg a kötelező befizetés, másként szólva az államot illető pénz a vádlott oldalán maradt. Ekként nem arról van szó, hogy az államtól kapott a vádlott pénzt. Ehhez képest kétségtelen továbbá az is, hogy az I. rendű vádlott a számlák befogadása kapcsán tevőlegességet végzett, ide értve azok beállítására vonatkozó eljárását (utasítását stb.).
- [190] Mindez valóban azt jelenti, hogy egyrészt az államot (költségvetést) megrövidítő (eltitkolt) pénz végig egy oldalon, az I. rendű vádlott érdekkörében volt/maradt, s onnan ő az, aki nem indította útnak az államhoz.
- [191] Ugyanakkor ez a pénz nem beérkezett pénz az I. rendű vádlotthoz, hanem visszatartott pénz, ami azt is jelenti, hogy ténybeli megállapításon kell annak alapulnia, hogy ez a pénz, ez a visszatartott pénz effektíve hol, kinél van.
- [192] Az államnak befizetendő pénz rendszerinti helye nem a vádlott, hanem a cég számlája. Ehhez képest visszatartott pénz esetében (ilyen a nem befizetett áfa) valójában arról van szó, hogy a befizető nem ad utasítást a pénz államhoz indítására, ez pedig nem ugyanaz, mintha ezt a pénzt akkor, illetve az utasítást követő pillanatban birtokolná, avagy bármi adat lenne arra, hogy a pénz kézbe (az I. rendű vádlott kezébe) került.
- [193] Ilyenkor a vagyoneklobzás ténybeli alapja az, hogy a pénz az államnak be nem fizetést követő pillanatban ténylegesen hol volt, illetve hova, kinek a kezébe került. Erre vonatkozó ténybeli megállapítás viszont nincs.
- [194] Az ügyészi indítvány ellenében rámutat továbbá a Kúria arra, hogy a másodfokú bíróság okfejtése helyes; s továbbmenve az iratokból kitűnően:
- a 2008. szeptemberi elkövetés után 2009 júniusában az I. rendű vádlott cégének felszámolása kezdetét vette, és 2011 novemberében jogutód nélküli megszüntetéssel (jogerősen) befejeződött; ezután
 - 2013 márciusában történt vádemelés.
- [195] Ezen időben - és jelen elbírálásig - a vagyoneklobzás lehetőségének biztosítására intézkedésnek nyoma nincs.

- [196] A vagyonekobzás 1999. március 1-je óta alanyi bñösségfüggő, ami pedig tényállásfüggő, vagyis ténybeliség képezi alkalmazásának alapját, ami viszont jelen ügyben hiányzik; az I. rendű vádlottra vonatkozóan nincs, míg a cége 6 éve jogutód nélkül megszűnt.
- [197] Ami a 2013. július 1. napjától hatályos vagyon-visszatérítési eljárást illeti, annak a vagyonekobzás elrendelése és annak eredménytelensége, s nem pedig az eleve esélytelen vagyonekobzás elrendelése a feltétele [Be. 554/R. § (1) bekezdés].
- [198] A kifejtettek összhangban állnak a Kúria ítélezési gyakorlatának útmutatóival (69. BK vélemény, 95. BK vélemény).
- [199] A megalapozott tényállás alapján a vádlottak bñösségének megállapítása okszerű, cselekményük jogi minősítése törvényes.
- [200] Helyesen állapította meg az eljáró bíróság, hogy az I. rendű vádlott a tettese, a II. rendű vádlott pedig bñsegéde a felrótt bñncselekményeknek.
- [201] Mindkét vádlottal szemben helyesen alkalmazták az eljáró bíróságok az elkövetéskor hatályos büntetőtörvényeket.
- [202] A büntetés kiszabása során mindkét vádlott esetében az első- és másodfokú bíróság a bñösségi körülményeket lényegében hiánytalanul feltárta és azokat súlyuknak megfelelően értékelte a büntetés nemének és mértékének meghatározásakor.
- [203] A Kúria a vádlottak megváltozott körülményeire, a nekik fel nem róható igen jelentős időmúlásra - a cselekmények elkövetésétől több mint 8 év telt el - tekintettel úgy ítélte meg, hogy az inkább enyhének mondható büntetés súlyosítása egyik vádlott esetében sem indokolt.
- [204] Ugyanakkor a cselekmények tárgyi súlyára, jellegére, a folytatólagos elkövetésre, a többszörös halmazatra tekintettel a büntetési célok elérését a kiszabott tartamú szabadságvesztések biztosítják, azok a jelentős időmúlás mellett is méltányosak, s a végrehajtás felfüggesztésére nincs törvényi indok.
- [205] A vagyonekobzás elrendelésének törvényi feltételei nem álltak fenn. Mindemellett a Kúria vizsgálta a pénzmellékbüntetés lehetőségét, azonban annak törvényi feltétele sem az I. rendű, sem a II. rendű vádlott esetében nem állapítható meg maradéktalanul.
- [206] Ekként a Kúria a másodfokú bíróság ítéletét - a Be. 397. § I. fordulata alapján - mindkét vádlott tekintetében helybenhagyta.

Budapest, 2017. április 25.

Dr. Márki Zoltán s.k. a tanács elnöke, Dr. Bartkó Levente s.k. előadó bíró, . Székely Ákos s.k. bíró

A Debreceni Ítéltábla Bf.III.350/2016/10. számú ítélete a Kúria Bhar.III.208/2017/13. számú végzésével I. rendű és II. rendű vádlott tekintetében 2017. április 25. napján jogerős és végrehajtható.

Dr. Márki Zoltán s.k.
a tanács elnöke

Kiadmány hitelül:

bíróági ügyintéző